

Izvješće medijskih objava

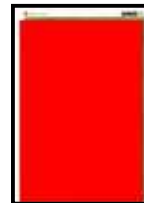
Touristar

01.12.2011

Zbirna lista objava

Touristar

01.12.2011	Novi list	Stranica:6	Hrvatska
Naslov:	UMJETNOST I ZANAT		
Sadržaj:	RODITELJI I DJECA POTICANJE KREATIVNOSTI JEDAN JE OD PUTEVA ODRASTANJA NAJMLAĐIH U trenutku kada dijete počinje crtati četverokutne forme, ono postaje svjesno cjelovitosti i unutamjeg reda, iako to nije u stanju verbalno izraziti. U tom...		
Autor:	Javorka MILKOVIĆ		
Rubrika, emisija:	Dom & stil	Žanr:izvješće	Naklada:35000
Ključne riječi:	WALDORFSKA ŠKOLA U ZAGREBU		

RODITELJI I DJECA POTICANJE KREATIVNOSTI JEDAN JE OD PUTEVA ODRASTANJA NAJMLAĐIH

ODGOJ JE UMJETNOST I ZANAT

U trenutku kada dijete počinje crtati četverokutne forme, ono postaje svjesno cjelovitosti i unutarnjeg reda, iako to nije u stanju verbalno izraziti. U tom trenutku, zadatak odgojitelja postaje očuvati već postojeći unutarnji red kod djeteta

Javorka MILKOVIĆ,
prof. edukacijski rehabilitator

Na pitanje »Je li odgoj umjetnost?« možemo dati dva naizgled oprečna i podjednako točna odgovora. Ako odgoj shvatimo kao dugotrajan i sustavni proces uvođenja mlade osobe u socijalnu okolinu, a krajnjim ciljem odgoja smatramo osposobljavanje buduće odrasle osobe za samostalno funkcioniranje u društvu, onda odgoj sam po sebi nije umjetnost, već je umjetnost jedan od sastavnih dijelova odgoja kao cjeline.

U tom slučaju, odgoj se u jednom svom aspektu, tzv. estetskom odgoju, bavi umjetnošću. Time je odgajnik pasivni sudionik u procesu odgoja, odgajatelj ima ulogu posrednika između djeteta i umjetnosti, a umjetnost je samo jedno od sredstava pomoću kojeg se ostvaruju ciljevi moralnog, intelektualnog i radnog odgoja. Kod mladog se bica formira potreba za lijepim, ali stvaranje umjetnosti smatra se privilegijom povlaštenih pojedinaca. Iz rečenog proizlazi da odgoj nije umjetnost, već zanat.

S druge strane, ako umjetnost shvatimo kao nešto

što svaki čovjek nosi u sebi, kao fenomen koji u ljudskom biću postoji prije želje i potrebe za »korisnim« radom, onda je čitav život, pa i odgoj kao njegov sastavni dio, umjetnost. U tom bi slučaju, zadatak odgajatelja (bilo da je riječ o roditelju ili stručnjaku) bio ne dopustiti da umjetnost u djetetu uvene te dati djetetu dovoljno slobode da se samo razvije u stvaratelju ili stvaratelju umjetnosti (u užem smislu riječi) ako to želi. Ako činjenice postavimo na takav način, odgoj jest umjetnost.

Unutarnji red u krugu

Jedan od krajnjih ciljeva odgoja i najviši cilj čovjeka jest postizanje samoaktualizacije, tj. aktiviranje vlastitih potencijala do maksimuma. »Samoaktualizacija je najviši stupanj u razvoju. Postizanje samoaktualizacije je kreativan čin. Proces samoaktualizacije znači traženje i uspostavljanje izgubljene ravnoteže u interakciji s okolinom«, kaže Prstačić u svom usmenom priopćenju. Ako je umjetnost posredovana simbolično, a smisao je simbola uspostavljanje reda, nužno se moramo zapitati koje značenje pojedini simboli imaju za nas. Najviše pro-

mišljanja o tom problemu nalazimo u »kompleksnoj psihologiji« C. G. Junga, koji simbolima daje veliko značenje u uspostavljanju unutarnjeg reda, a naziva ih arhetipima. Tipična arhetipska forma je mandala, koja predstavlja simbol unutarnjeg mira i reda, a pojavljuje se u dva oblika. Ako se pojavi u obliku kruga, mandala simbolizira unutarnji integritet i ravnotežu, a četvrtasti oblik mandale predstavlja viši oblik poimanja tog simbola – dakle, svijest o rečenom integritetu.

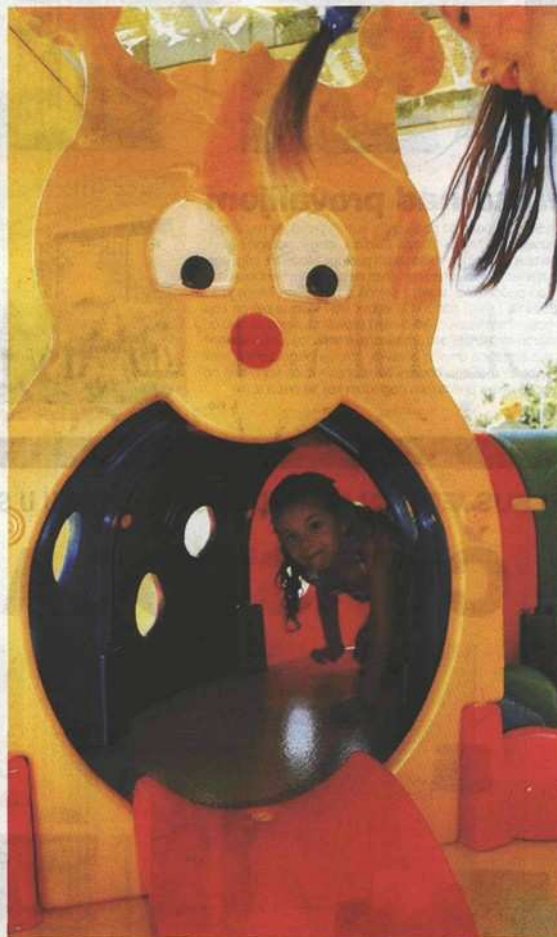
Razvoj dječjeg crteža

Ako se prisjetimo razvoja dječjeg crteža, znamo da dijete u trećoj godini života počinje crtati krug, a »proistekli iz kontinuiranog pokreta, kružni tragovi su motornog tipa, nastali iz običnog kinestetičkog praznjenja«, prema Nikoliću i Lučratu. Dakle, kada dijete crta krug, to nije voljni čin, već akt motoričkog praznjenja, a njegova je ruka vodena vanjskom energijom koja se posredstvom djetetove ruke manifestira kao oblik cjelovitosti i unutarnjeg reda, koje dijete posjeduje, ali ih nije svjesno. U trenutku kada dijete počinje crtati četverokutne forme, ono postaje svjesno cjelovitosti i unutarnjeg reda, iako to nije u stanju verbalno izraziti. U tom trenutku, zadatak odgajatelja postaje očuvati već postojeći unutarnji red u djeteta, a to se postiže kroz umjetnost i igru.

Stošljević ističe da »likovne igre« imaju za cilj oslobađanje djeteta od straha, napetosti i konflikta. S time da moram priznati da mi ta rečenica nije bila u potpunosti jasna prije nego što sam počela pohađati likovnu radionicu u sklopu studija Waldorfske pedagogije. U početku pohađanja bila sam opterećena strahom od neuspjeha, a kako je vrijeme prolazilo, postajala sam svjesna da neuspjeh na tom području ne postoji.

Kroz igru do mira

Neill ističe važnost igre u postizanju samokontrole i unutarnjeg reda: »Summershillska je teorija da će dijete, kada se do mile volje natjera, priomuti na posao i suočiti se s teškoćama.« Prema Neillu, ta sposobnost pokazuje da je dijete postiglo unutarnji mir te da je postiglo dovoljnu količinu povjerenja u sebe i u druge,

a upravo su to (između ostalih) karakteristike djeteta spremnog za školu, kako naglašava Goleman. Osim rečenih, Goleman još ističe i važnost znatiželje, spremnosti za djelovanjem, za razumijevanjem drugih, spremnosti za komunikaciju i spremnosti za suradnju.

Iz znanja o razvoju djeteta može se tvrditi da za dijete ne postoje oblici umjetnosti, već jedna jedina umjetnost. Kao što su primitivne zajednice poznavale sinkretizam, dakle magijski obred koji se sastojao od glazbe, plesa, slike i oblika, a neurofiziološki je bio uvjetovan malom diferenciranošću centralnog živčanog sustava, tako i dijete pozna fiziološka podloga jednaka onoj u sinkretizmu. Dijete je po svojoj prirodi sinestetičar.

Prema toj činjenici odgajatelj bi se trebao odnositi tako da ne forsira dijete da umjetnost shvaća u pojedinim segmentima, već kao cjelinu, sve do onog trenut-

ka u kojem će postati razvojno spremno za drugačije poimanje. Na kraju, u prilog svemu do sada napisanom, možemo reći još samo to da čovjeka nije stvorio i odredio rad, već umjetnost. Prva keramičarska peć nije izumljena da bi se u njoj izrađivale korisne vodootporne posude. Dugo prije lončarstva, vatrom su se u nepromočivu tvrdoću oblikovale male keramičarske skulpture. To su bile umjetnine; umjetnost je pritom bila starija od korisnosti.

